

*Cédrus
Komplex
Tanulmányi Verseny*

**IV. CÉDRUS KOMPLEX TANULMÁNYI VERSENY 2. FORDULÓ
NYELV ÉS IRODALOM**

Kedves Versenyzők!

Köszöntünk a IV. Cédrus Komplex Tanulmányi Verseny 2. fordulójában! A forduló témája a nyelv és irodalom. A segédanyagokat a <https://cktv.hu/feladatsorok/> linken éritek el.

A beküldéssel és pontozással kapcsolatos információkat megtaláljátok a feladatlapon. Ne felejtsetek el munkátokat pdf-ben elmenteni és elküldeni a verseny@szentignac.hu-ra. Az email tárgyában és a dokumentumon is szerepeljen a csapatotok neve!

Ha bármilyen kérdésetek merülne fel a feladatokkal vagy a beküldéssel kapcsolatban, keressetek bennünket továbbra is bizalommal a verseny@szentignac.hu-n.

Jó versenyzést kívánunk!

A fordulót összeállította:

Bazsika Eszter (angol–olasz középiskolai tanár)

Karcagi–Mészáros Ágnes (magyar)

1. RÉSZ – "SZÓLJ! S KI VAGY, ELMONDOM"

1. Pidgin nyelvek akkor jönnek létre, amikor két különböző nyelvű közösség huzamosabb ideig kapcsolatban van egymással, és ez kommunikációs kényszert alakít ki köztük. Ez a kommunikáció általában konkrét kontextusban megy végbe, pl. kereskedelmi céllal. A pidgin nyelv képes betölteni ezt a funkciót, bár csak korlátozott szókinccsel és igen egyszerű nyelvtannal rendelkezik.

A feladatokat, hogy létrehozzatok egy pidgin nyelven írt 5 mondatos szöveget amely elhangozhat az alábbi szituációk egyikében. Ehhez használjátok az angol–magyar nyelvpárt. Ebben az esetben legyen az angol a presztízsnyelv, tehát a nyelvtani alapot ez képezze. Alább találtok néhány szempontot, amelyeket vegyetek figyelembe a pidgin nyelv megalkotásakor.

Situációk:

- magyar vendégmunkás egy londoni boltban vásárol,
- bilingvis (=két anyanyelvű) kisgyerek a szüleivel beszélget,
- magyar anyanyelvű tanuló angol iskolában,
- angol anyanyelvű tanuló magyar iskolában.

(Utóbbi két esetben feltételezzük, hogy a tanulók még nem töltöttek túl sok időt az adott országban, így nem ismerik túl jól a hivatalos nyelvet sem.)

A pidgin nyelvek általános jellemzői:

- *korlátozott szókinccs (a két alapnyelven kívül más nyelvekből is kölcsönözhet szavakat)*
- *reduplikáció szerepe (A korlátozott szókinccs miatt külön jelentéssel bír, ha egyes szavakat vagy egy szó valamelyik szótagját megduplázzuk. Pl. apró helyett kicsi–kicsi/kicsicsi)*
- *CV szótagszerkezet (C=mássalhangzó [consonant]; V=magánhangzó [vowel])*
- *szám/személy/nem hiánya*
- *nincs ragozás*
 - *igeragozás (minden számban/személyben ugyanaz az igealak)*
 - *névszóragozás (inkább prepozíciókat használ: m. a teremben = ang. in the room)*

(20 pont)

2. Sokat vitatott kérdés, hogy vajon a nyelv meghatározza-e a gondolkodást, esetleg a gondolkodás az elsődleges, és a nyelv csak a gondolatok kifejezésében segít minket. Alább a nyelv és gondolkodás összefüggését értékelő három fő álláspontot olvashatjátok. Gondolatébresztőként választottunk még nektek egy TED-előadást, amit [ezen a linken](#) értek el.

Döntsetek az egyik álláspont mellett, és fejtsétek ki a véleményeteket 5–6 mondatban! (15 pont)

A) A kettő – nyelv és gondolkodás – teljesen különbözik, és a gondolkodás az elsődleges a nyelvhez képest (pl. nyelvelsajátítás: a gyermek mielőtt megtanul beszélni, kognitív képességeik egész sorát fejleszti ki).

B) A kettő azonos, bármilyen racionális gondolkodás elképzelhetetlen nyelv nélkül (a nyelv meghatározza a gondolkodást, a beszéd gondolatébresztő erejű stb.).

C) A nyelv és a gondolkodás kölcsönösen feltételezi egymást, de nem azonosak (pl. nyelv nélküli mentális műveletek; a problémamegoldásban a vizuális szemléletes végiggondolás hatékonyabb, mint a verbális).

3. Biztosan megfigyeltétek már, hogy sok-sok következtetést levonunk a másik emberről a nyelvhasználata alapján. Ilyeneket szoktunk mondani: választékosan beszél, tiszteletlen, vidékiesen beszél, stb. A nyelvi attitűdöknek, azaz, hogy hogyan viszonyulunk az egyes nyelvekhez, nyelvváltozatokhoz, nagy hatása van a kapcsolatainkra. Például az Egyesült Államok déli részén a fehér- és színesbőrű beszélők akcentusa annyira hasonlít, hogy az északiak képtelenek megkülönböztetni őket, és sokszor a fehérbőrűeket is színesbőrűként azonosítják, ha csak a hangjukat hallják. Emiatt pedig sokszor hátrányos megkülönböztetésben részesülnek. Ez persze a nyelvi kérdéseken túl etikaiakat is felvet, hiszen nem szabadna, hogy bárki is hátrányt szenvedjen a származása, nyelve, bőrszíne miatt. Most azonban maradjunk a nyelvi attitűdöknél és hazánknál. (15 pont)

A feladatokat, hogy megállapítsátok a következő adatokat két beszédminta alapján:

1. Beszédminta

- beszélő neve
- hozzávetőleges életkora
- tájegység

Milyen nyelvi jellegzetességek segítettek titeket, hogy megállapítsátok a fenti adatokat? Összegezzétek 2–3 mondatban!

2. Beszédminta

- beszélő neve
- hozzávetőleges életkora
- tájegység

Milyen nyelvi jellegzetességek segítettek titeket, hogy megállapítsátok a fenti adatokat? Összegezzétek 2–3 mondatban!

Az ehhez a feladatrészhez tartozó két hangfájlt a <https://cktv.hu/feladatsorok/> linken tudjátok megnézni.

2. RÉSZ: IRODALOM ÉS SZÍNHÁZ

*A következő feladatokban szükségetek lesz az olvasottságotokra és a kreativitásotokra!
Olvassátok el figyelmesen a feladatokat és legyetek kreatívak!*

"Színház az egész világ,
És színész benne minden férfi és nő:
Fellép és lelép: s mindenkit sok szerep vár
Életében."

1. Kosztolányi Dezső nemcsak a verseiről és novelláiról volt híres, hanem rengeteg színházi kritikát írt különböző folyóiratokba. Ezekből idézünk nektek párat. A ti feladatotok az, hogy a részlet alapján kitaláljátok, hogy vajon melyik drámai alkotásról írhatta ezt Kosztolányi. Válaszotokban arra is térjete ki 5–10 mondatban, hogy melyek voltak azok a jellemzők, vagy tulajdonságok, amelyek elvezettek titeket a megoldáshoz! Ez a feladatrész összesen 20 pontot ér, minden részben 4 pont kapható!

a, "A márványarcú X, aki fehér, mint a hó, s hideg, mint a jég, ma egészen modernül hat, s világos és éppen ez egyszerűségében megrendítő tragikuma, mely nem a környezetéből, nem is az istenek akaratából fejlődik ki, lebilincsel. Ez a leány magában hordozza az örök Fátumot, vergődik gondjainak, erkölcsi feladatainak súlya alatt, s elbukik saját akarata folytán."

b, "Somlay Artúr alakítása külön tanulmányt érdemelne. Szerinte X nem holmi nyápic, akaratgyöngye jelenség. Legény ő a talpán, férfi a javából. Talán cselekedni is tudna, s tragédiája éppen az, hogy a körülmények összejátszása folytán nem cselekedhet. Ingerlékeny, érdes, harsogó. Nem színleli az örültséget, hanem – ha nem is egészen őrült – közel van hozzá."

c, "Fönn a padláskamra párás, nedves sötétségben a kacsák, libák és galambok társaságában él a szegény kis X, szűk, sekély vizű teknőjében, s a szabad habok sebzett szárnyú madara ebben a szoros, poshadt fertőben álmodozik az üde tóról(...). Ennek a padlásnak van egy másik vendége is: az öreg Ekdal, egy züllött, lefokozott hadnagy."

d, "Mi történik itt? Mindenki boldogtalan, mindenki vágyakozik, mindenki szeret, és mást szeret, mint aki őt szereti. Nyáron, egy vidéki birtokon, a tó mellett – a boszorkánytó mellett – félemlerkek találkoznak egymással. Az élet gyönyörű. De ők folyton csak sóhajtoznak. Irinának a híres, már nem fiatal színésznőnek van egy fia"

2. Az antik görög világban a költők gyakran írtak himnusokat az isteneiknek. Ezekben az alkotásokban általában fohászkodnak egy Istenhez és a segítségüket kérik a földi életben. Most rajtatok a sor, hogy kipróbáljátok, milyen érzés ókori költőnek lenni. Válasszatok ki egy számotokra kedves görög istent, és írjatok neki egy verset. A verselés, rímelés, hosszúság rátok van bízva, ám az autentikusság érdekében olvassatok utána a himnuszírás történetének! Példaként álljon itt a következő vers:

Babits Mihály: APHRODITÉHEZ

APHRODITÉHEZ

Tarka trónodról, ravasz istenasszony,
mért küldesz nékem, szerelemkirálynő,
bút és bajt mindég, te örök leánya
fényes egeknek?

Mért nem jössz inkább, ahogy egyszer jöttél,
hallottad kérő szavamat, kiléptél
kedvemért apád aranyos házából
és befogattad

cifra hintódat; lebegő galambok
vonták azt fűgén a sötétbe-süllyedt
föld felé; szárnyuk sebesen csapdosva
vert a nagy égben,

s már itt is voltak; te pedig, te boldog,
istenarcodon mosoly ült, és nyájas
szóval kérdeztél, mi bajom van és mért
hívlak az égből

és mi volna megkeserült szívemnek
kívánt orvossága? "Ki bántott, Sappho?
kit küldjek kemény szerelem szavával
téged ölelni?"

Ha eddig került, ezután majd üldöz;
hogya semmit nem fogadott el, eztán
ő ad már, s ha nem szeretett, szeret majd,
bár ne akarjad."

Jer most is hozzám, a nehéz gondokból
oldd föl szívemet, s amiért eped, ne
sajnálj teljesíteni; légy harcomban
drága szövetség.

Ez a feladat összesen 15 pontot ér.

3. A következő feladatban különböző írók, illetve költők alkotásait olvashatjátok. Vajon ki írta kinek? Mikor? Mi a vers címe? Válaszaitokban térjete ki a megszólító és megszólított közötti lehetséges kapcsolatra 5–10 mondatban. Vajon olvasták egymás műveit? Találkozhattak?

Ez a feladat összesen 15 pontot ér.

a, "Ő volt honjában legbujdosóbb magyar,
De fényküllözött fél magyar eget
S elhagyhatták remények, Lillák,
E bús legény tréfált és szeretett
S dalolt, mikor már sipolt a melle."

b, "Alig van magyar költő, aki annyira azonosodott volna egy várossal, egy tájjal. Egészen bezárult ebbe a légkörbe, minden más vidékre ennek az egynek színeit vetítette, Szegedet képviselte, még mikor elvágott is. Szenvedve szerette, mikor talán azt hitte, hogy legjobban gyűlöli: ahogy magunkat szeretjük és gyűlöljük egyszerre. Egy város és egy táj költője lett, vidéki költő....."

c, "S te tudtad, élni csak addig szabad,
míg nem az isten, míg te magad!
úgy tudtad ezt, mint soha senki más –
hát jöjjön az a zúvás–csattanás,
az impala–futású pillanat,
mely sírod fölé szökken, s ott marad!"

d, "Mert szeretett Hispánia
s verseid mondták a szeretők,
mikor jöttek, mást mit tehettek,
költő voltál, –megöltek ők."

e, "A szabadságharc kezdetén világforradalmár ő. De amint ránkszakad a közvetlen veszély, s az osztrák, majd az orosz polip az ő népét fojtogatja, egyre inkább a magyar szabadsághoz tapadnak versei. 1849–ben már csak kétszer tud elszabadulni a csaták trombitahangversenyéből. Akkor már egyre feketébb a világ. Szörnyű idők, szörnyű idők, írja a halálba siető költő."

A forduló beküldése:

A válaszaitokat mentsetek el pdf-ben, és küldjétek el emailben a verseny@szentignac.hu-ra.

Az email tárgyában és a dokumentumok nevében is szerepeljen a csapatotok neve és a forduló száma (pl. email tárgy: Libanoni cédrus 2. forduló, pl. dokumentumnév: libanoni_cedrus_2_fordulo_feladatok)!

A forduló során kapható pontok összegzése:

Feladatrész	Feladat	Pontszám
1. NYELVÉSZET	1.	20
	2.	15
	3.	15
2. IRODALOM-SZÍNHÁZ	4.	20
	5.	15
	6.	15
Összesen:		100